

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2024 - 2025

Flaktveit barnehage

Forord

Bergen kommune har felles mal for Årsplan i de kommunale barnehagene. Barnehagene utarbeider sine årsplaner ut fra en fastsatt ramme som samsvarer med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager i Bergen kommune trer etter planen i kraft 01.01.2018. Den beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for perioden 2018-2021.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er *Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre*». Planhierarkiet er synliggjort i modellen

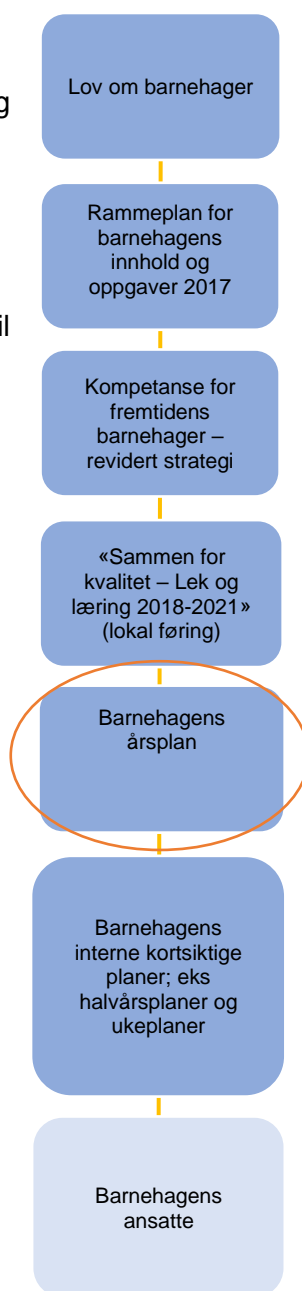
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål.....	5

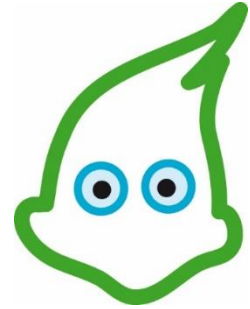
Del 1

1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3.1 Ser barnet	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3.2 Varme	Feil! Bokmerke er ikke definert.
1.3.3 Inkluderende	Feil! Bokmerke er ikke definert.
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring.....	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	10
2.3 Læring	10
2.4 Barns medvirkning	10
2.5 Vennskap og felleskap	11
2.6 Mangfold	11
3.0 Barnehagens tema/prosjekt.....	12
3.1 Fagområder	12
3.1.1 Språk som basiskompetanse	12
3.1.2 Matematisk kompetanse	15
3.2 Digitale verktøy	15
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	16
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	16
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	17
4.2.1 Dokumentasjon	17
4.2.2 Vurdering	17
4.2.3 Oppfølging	17
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	17

Del to

I.	Barnesyn og lærings syn	18
II.	Pedagogisk relasjonskompetanse	19
III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	22
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	23
V.	Overganger	23
a.	Tilvenning i barnehagen	23
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	24
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	24
VI.	Foreldremedvirkning	25
VII.	Bærekraftig utvikling	26
VIII.	Skyfritt – plan for inkluderende oppvekstmiljø	26
IX.	Barns seksuelle helse	28

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

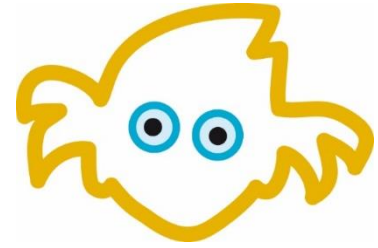
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Rammeplan: «barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap»

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/hva-gjor-jeq-nar-barnet-mitt-ikke-trives-i-barnehagen2/>

Årets årsplan bærer preg av at fokus i stor grad er rettet mot å bygge trygge relasjoner mellom barn, og mellom barn og ansatte, slik at vi vet at alle er inkludert i et positivt, trygt og godt barnehagefellesskap.

Dette skal gjenspeile seg i barnehagens hverdagsliv, og det skal være synlig for de som kommer innom i barnehagen.

Barnehagen er organisert i to avdelinger 1-3 år, og to avdelinger 3-6 år. Denne høsten begynner vi som før, men med litt annerledes organisering av barnegruppene. De to småbarnsavdelingene blir utvidet til 1-4 års avdelinger, slik de vil være når vi flytter ned i Blådalen i oktober. De to storbarnsavdelingene som vi har her på Flaktveit vil bli til en avdeling i Blådalen. De blir 25 barn på stor avdeling.

For året 2024 -25 har vi en spesialpedagog som skal jobbe her hos oss, og som har ansvar for det spesialpedagogiske arbeidet for barn som har et utvidet behov for støtte i hverdagen. På storbarnsavdelingene har vi også ekstra ressurser som en del av individuell tilrettelegging.

Den ene lærlingen vår fortsetter hos oss også i barnehageåret 24-25, noe vi er glade glade for!.

Førskolebarna skal ha sine faste møtepunkt og samarbeid gjennom året, og det lages en egen plan for dette.

1.2 Metodevalg

Rammeplan: «Barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke – aktivitets – og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser»

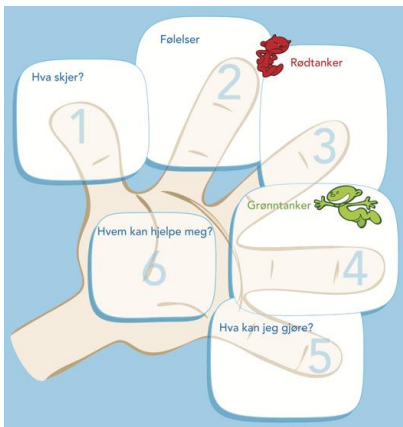
For mange barn har det vist seg at det å være i mindre grupper er svært positivt; det gir forutsigbarhet med faste voksne som følger barnet gjennom dagen og uken, og det er positivt for tilknytning. Det hjelper også de ansatte å kunne være både fysisk og mentalt til stede over tid, inn i den aktiviteten eller det som gruppen til enhver tid er opptatt av. Det bidrar også til å sikre at gode, sosiale prosesser mellom barn kan utvikles og forsterkes.

Samspillsmetoden Icdp er grunnlaget for vårt pedagogiske relasjonsarbeid. Det handler om å bygge positive relasjoner mellom omsorgsgiver og barn, ved at personalet er sensitive og positive i sin kommunikasjon. Dette er en forutsetning for barns mulighet til å lære og danne vennskap med andre, og det bidrar til å utvikle et positivt selvbilde og god psykisk helse hos barn.

Metoden tar utgangspunkt i 8 tema for godt samspill. <http://www.icdp.no/>

Grønne tanker – glade barn

HJELPEHÅNDEN

- en huskeregel til voksne, for å støtte barnet i konflikter/ ønsker og behov som kolliderer med hverdagens krav.

Tommel: Hva skjer her/ hva har skjedd?

Tonefall/ kroppsspråk/sensitivitet

Pekefinger: Hva følte du da, hvordan kjennes det ut inni deg da, hvordan var det å være deg da?

Langfinger: hvilke røde tanker kom/ kjente du på da?

Ringfinger: Hvilke grønne tanker kan vi prøve å tenke da / hvilke hjelpsomme tanker kan vi prøve å tenke da?

Lillefinger: Hva kan du gjøre? (barnet skal selv prøve å finne en løsning, med støtte fra oss)

Håndflaten: Hva kan jeg hjelpe deg med? (den voksne skal støtte og hjelpe, men helst ikke finne og gjøre løsningen for barnet).

1.3. Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1. Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

Rammeplan: «Personalet skal møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn»

ICDP – tema 1: Vis at du er glad i barnet

For oss betyr dette at vi:

- Smiler og ler sammen

1.3.2. Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

Rammeplan: «Barna skal møtes med empati, og få mulighet til å utvikle egen empati og evne til tilgivelse»

ICDP – tema 3: Ta del i barnets følelser

For oss betyr det at vi har:

- Øyeblikkontakt og et trygt kroppsspråk

1.2.1 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

Rammeplan: «Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen»

ICDP – Tema Felles oppmerksomhet – felles opplevelser

For oss betyr dette at vi:

- Har evne til å se hvor barnet har sitt fokus

«Flaktveit barnehage – sammen i leken»

er vår visjon, og det som fortsatt vil være utgangspunkt for vår tilnærming til de temaene vi har fokus på.

For barnehageåret 2024– 25 vil vi ha et særlig fokus på positiv relasjonsbygging, og den risikofylte leken, så i år blir det lek i fullt alvor! Når vi i år har et særlig fokus på å sikre et trygt og godt barnehagemiljø for alle barn, bruker vi leken som utgangspunkt for å få felles opplevelser, felles oppmerksomhet og en inkluderende praksis.

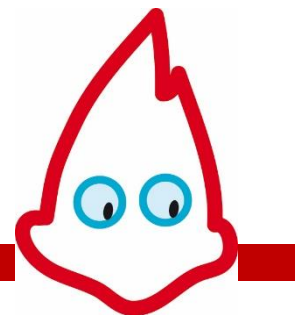
I tillegg arbeider vi for å gi barna felles erfaringer, slik at de alle kan bidra inn i lek som ofte oppstår i etterkant av det de har opplevd. De ansatte må kunne være gode deltakere i leken.

Barna bestemmer selv hvilken retning en lek tar, der ansatte er aktive deltakere som hjelper barna ved å følge opp ideer, forslag, osv. De ansattes hovedoppgave er å utvide leken ved at de tilfører nye elementer, støtter og undrer seg sammen med barna om hvor veien skal gå.

For at leken skal få best mulige vilkår, legger vi til rette for lek og aktiviteter i liten gruppe.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

Alle kommunale barnehager i Bergen drives etter lov om barnehager og rammeverket som er; rammeplan for barnehager, og Bergen kommune sin kvalitetsutviklingsplan (Sammen for kvalitet, som fornyes hvert 4.år)

Rammeplan: «Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner.....»

ICDP – tema 1: Vis at du er glad i barnet

Mål for barnet:

- At alle barn kan knytte seg til personale og hverandre

For oss betyr dette at:

- Vi snakker med mild og rolig stemme

2.2 Lek

Rammeplanen: «*Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes*»

ICDP – tema 2: Se og følg barnets initiativ

Mål for barna:

- Alle barn skal få delta i lek og erfare glede i leken, også i risikofylt lek.

For oss betyr dette at:

- Vi viser interesse for hva barnet gjør, gjennom å delta og støtte for å videreutvikle leken.

2.3 Læring

Rammeplanen: «*Barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling*»

ICDP – tema 7: Lag sammenhenger

Mål for barna:

- Å gjøre verden forståelig, få forklaringer til hvorfor noe skjer.

For oss betyr dette at:

- Vi lager sammenheng mellom barnets initiativ og våre svar, undersøke sammen.

2.4 Barns medvirkning

Rammeplanen: «*Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen*»

ICDP – tema 2: Se og følg barnets initiativ

Mål for barna:

- Kunne ta egne initiativ

For oss betyr dette at vi:

- Å svare på henvendelser fra barnet, svare på hva barnet ønsker og føler (Bruke hjelpehånden)

2.5 Vennskap og fellesskap

Rammeplanen: «*Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap*».

ICDP – tema 5: Felles oppmerksomhet – felles opplevelser

Mål for barna:

- Opplive vennskap og lære å beholde venner

For oss betyr dette at vi:

- Hjelper barnet til å lære og takle motgang og medgang.

2.6 Mangfold

Rammeplanen: «*Barnehagen skal bidra til at alle barn føler seg sett*»

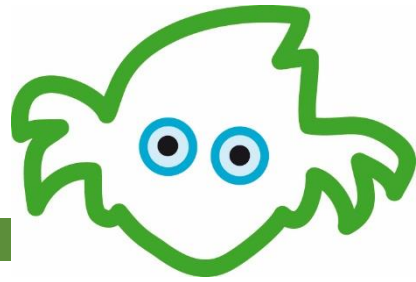
Icdp – tema 3: Ta del i barnets følelser

Mål for barna:

- Dine tanker er like viktige som mine tanker

For oss betyr dette at:

- Vi inviterer til samspill – vi lytter og gir svar.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

«Flaktveit barnehage - Sammen i leken – inkluderende fellesskap»

Leken er vår viktigste tilnærming til alt vi driver med i barnehagen. Gjennom leken skal vi bygge et trygt og godt barnehagemiljø for alle barn.

Vi ønsker også å ha foreldre med på arbeidet vårt med å sikre et trygt og godt barnehagemiljø for alle barn, så dere vil møte det i ulike sammenhenger gjennom året; foreldremøter, foreldresamtaler osv.

I barnehagen er vi både en del av et fellesskap, men vi er også enkeltstående individer som alle skal lære å balansere egne behov, meninger og ønsker opp mot alle de andres behov, meninger og ønsker. Barna skal medvirke i sin egen hverdag, og – det skal være plass til alle!

Temaet er stort, og det vil følge oss gjennom hele året i våre hverdagsaktiviteter, i vår lek og samhandling med hverandre.

For dette året skal vi også fremheve den risikofylte leken. Barn lærer av å erfare, og voksne støtter barna i å utforske og utfordre seg selv. Det er et viktig mål at alle barn og hele personalet er deltagende i hele prosessen.

3.1 Fagområder

Kommunikasjon, språk og tekst.

Rammeplan: «*Barnehagen skal bidra til at barn leker med språk(...) gjennom rim, regler, sanger, litteratur og symboler.*»»

ICDP- tema 5: Felles oppmerksomhet, opplevelser

Mål for barna:

- Alle barn skal møtes på sine uttrykk

For oss betyr dette at vi:

- Ser hvor barnet har sitt fokus

Kropp, bevegelse, mat og helse

Rammeplanen: «*barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser.*»

ICDP – tema 4: Gi ros og anerkjennelse

Mål for barna:

- Alle barn får øve seg i å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer

For oss betyr dette at vi:

- konkret oppmuntrer og roser barna i deres utfoldelse i hverdagen.

Kunst, kultur og kreativitet

Rammeplan: «Barnehagen skal motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans og drama og annen skapene virksomhet»

ICDP – tema 2: Se og følg barnas initiativ

Mål for barna:

- Gjennom lek og aktivitet skal barna få utfolde sin fantasi, skaperglede og kreative tenkning

For oss betyr dette at vi:

- Ser barnets initiativ og justerer oss

Antall, rom og form

Rammeplan: «*Fagområdet handler om å oppdage, utforske og skape strukturer, og hjelper barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet*»

ICDP – tema 7: lag sammenhenger

Mål for barna:

- Barnas lek berikes med matematiske ideer.

For oss betyr dette at vi:

- Stimulerer og støtter barnas evne og utholdenhet i problemløsning

Natur, miljø, og teknologi.

Rammeplan: «*Barnehagen skal legge til rette for at barna får et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring*»

ICDP – tema 5: Felles oppmerksomhet – felles opplevelser

Mål for barna:

- Få gode opplevelser med friluftsliv året rundt.

For oss betyr dette at vi:

- Bruker naturen som arena for lek, undring, utforsking og læring

Etikk, religion og filosofi

Rammeplan: «*Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett*»

ICDP – tema 4: Gi ros og anerkjennelse

Mål for barna:

- Jeg er unik og har en plass i fellesskapet

For oss betyr dette at vi:

- Bidrar til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre.

Nærmiljø og samfunn

Rammeplan: «*Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og diskutere.....*»

ICDP – tema 8: Hjelp til selvhjelp.

Mål for barna:

- Å kunne stå i det vanskelige, og tåle motstand

For oss betyr dette at vi:

- Sørger for at barna erfarer at deres valg og handlinger kan påvirke situasjonen både for dem selv og andre.

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Rammeplan: «Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere medvirke, lytte, forstå og skape mening»

ICDP – tema 6: Gi mening til opplevelser

Mål for barna:

- Barnas ulike kommunikasjonsuttrykk skal verdsettes

For oss betyr dette at vi:

- Må anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og nonverbale uttrykk.

3.1.2 Matematisk kompetanse

Rammeplan: «Fagområdet omfatter lekende og undersøkende arbeid med sammenligning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling»

ICDP – tema 7: Lag sammenhenger

Mål for barna:

- Oppdage matematikk i dagliglivet

For oss betyr dette at vi:

- Bruker matematiske begreper i hverdagen

3.2 Digitale verktøy

Rammeplan: «Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier»

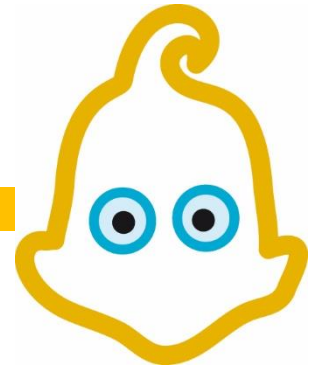
ICDP -tema 8 Hjelp til selvhjelp

Mål for barna:

- Utvikle begynnende forståelse og glede ved bruk av digitale verktøy

For oss betyr dette at vi:

- Må utøve digital dømmekraft når det gjelder informasjonssøk, ha et bevisst forhold til opphavsrett og kildekritikk og ivareta barnas personvern.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

I januar 2021 fikk vi nytt kapittel i barnehageloven som lovfester barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø, og de ansattes plikt til å arbeide for å forebygge og hindre mobbing, utestengelse og krenkelser mot barn.

Selv om vi i mange år har arbeidet med å bygge positive og gode relasjoner i barnegrupper og mellom barn og ansatte, utløser den nye loven et behov for å gå enda mer i dybden og se på hva som må forbedres i vår praksis.

Det er derfor naturlig og nødvendig at vi retter vårt utviklingsarbeid mot dette feltet.

Temaet vil være et fast punkt på avd. møter og andre fellesarenaer for hele personalet. Vi utarbeider gode skriftlige rutiner for observasjoner, gjennomgang og justering ut fra hva vi erfarer.

Vi arbeider for å få en felles forståelse for begreper, og omsetter det til en praksis som er til det beste for både barn, foreldre og ansatte.

Rammeplan: «Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forbygge krenkelser og mobbing».

SFK: «I et godt psykososialt miljø er personalet aktive og støttende til stede i barns relasjoner og samhandling med andre. Dette bidrar til å forebygge diskriminering og mobbing og hindrer at uheldige handlingsmønstre får utvikle seg.»

Flaktveit barnehage er med i prosjektet Re-komp, (Regional kompetanse utvikling) dette er et prosjekt som skal gå over 2 år.

Flaktveit barnehage har valgt ICDP – relasjons kompetanse som vi vil jobbe videre med i vårt utviklingsarbeid:

Vi ønsker å se voksne i nær relasjon sammen med barna i leken og i hverdagen vår. Voksne som har felles fokus med barna og som kan justere seg etter barna. Vi ønsker å se/ å være voksne som snakker sammen med barna og får til den gode samtalen. Da er blikkontakt og vår tilstedeværelse som voksen helt avgjørende.

Barnehagen skal utarbeide skriftlige rapporter over utviklingsarbeidet.

Dette er i tillegg en videreføring fra fjorårets årsplans utviklingsarbeid kapittel 8.

Mål for barna:

Alle barn i Flaktveit barnehage er verdifulle som seg selv

Mål for de voksne:

Vårt barnesyn bygger på at barn har samme verdi som voksne. Ansvar for relasjonen ligger hos den voksne.) Vi er voksne som ser det verdifulle i det lille glimtet/ øyeblikket når vi er i samspill og lek sammen med barna. Vi er voksne som er i nær relasjon sammen med barna i leken og i hverdagen vår. Vi skjønner at gjennom vår tilstedeværelse for barna så utvikles både lek og språk og kognitive ferdigheter.

Mål for foreldre:

Foreldre er trygge i sin foreldrerolle og i sin relasjon til barnet. Dette skaper trygge og robuste barn.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

Rammeplan: «*Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen*»

Mål for arbeidet:

- Personalet skal ha kjennskap til, og verktøy for praksis knyttet til kap. 8 – trygt og godt barnehagemiljø
- Systematisk arbeid med en inkluderende praksis
- Utarbeiding av skriftlige rutiner for praksis

4.2.2 Vurdering

Rammeplan: «*Barnehagen skal jevnlig vurdere det psykososiale barnehagemiljøet.*»

Mål for arbeidet.

- Felles refleksjoner som gir felles forståelse for praksis
- Tydelige rutiner for å vite at alle barn har det trygt og godt i barnehagen.

4.2.3 Oppfølging

- Personalet: Praksisfortelling knyttet til trygt og godt barnehagemiljø, en ny hver måned. Tas fast opp på avdelingsmøter
- Utarbeide prosedyrer og rutiner for å følge med, melde fra, undersøke og sette inn tiltak.

- Barnestemmen: Barnesamtale vedr. samme tema som personalets praksisfortelling
- Foreldrestemmen – tema tas opp på foreldremøter og i foreldresamtaler gjennom året

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Rammeplan: «*Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene.*

«Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet»

Mål for arbeidet:

- Foreldre og barn skal ha kjennskap til barnehagens arbeid med kap 8

Hva gjør vi:

- Tema tas opp i foreldresamtaler og på foreldremøter
- I forhold til barna tas dette opp i den daglige praksis – samtaler i samling, rundt måltid, og gjennom jevnlig observasjoner av barn.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Rammeplan: «*Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn.*

«Leken er barnets naturlige uttrykksform og for barnet er leken et mål i seg selv»

I Flaktveit barnehage tar vi utgangspunkt i leken for å bygge en positiv selvfølelse hos det enkelte barn, og skape gode fellesskap. Leken er også en grunnleggende metode for læring. Barnesynet vårt bygger på at barn har samme verdi som voksne.

Leken er også en grunnleggende metode for læring. Gjennom lek og samhandling, har vi som et mål å gi barn gode strategier for å tåle motstand, hevde seg selv, og å kunne regulere sin atferd til det beste for både seg selv og andre.

Vårt barnesyn og læringssyn krever at personalet er sensitive overfor barnets uttrykk og intensjoner i alle situasjoner. Vi møter barnet med en tanke om at vi er likeverdige individer, der personalet bestreber seg på å forstå barnets perspektiv, respektere barnets egne valg og gi støtte og utfordring når ting er vanskelig.

For å nå målet må personalet:

- + Tenke før vi handler, og begrunne våre valg i situasjonen
- + Se bakenfor barnets atferd
- + Stille spørsmål som følger opp uttalelser fra barnet, for å sette i gang barnets egne refleksjoner
- + Være sensitive for når barnet er klar for utviding og påbygging av ny kunnskap
- + Være i nuet
- + Tåle å ikke ha kontroll.
- + Gi barna nye erfaringer og mestringsopplevelser både ute og inne.
- + Være aktive deltakere sammen med barnet for å finne gode løsninger.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Rammeplanen: «Personalet reflekterer over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling».

Trygge relasjoner er forutsetning for barnets psykososiale utvikling og fremtidige læring. I sitt første møte med barnehagen, er det avgjørende at både barn og foreldre møter et personale som er autentiske i sin fremferd, og som har en tydelig bevissthet om sin personlig - profesjonelle rolle.

Bergen kommune sine barnehager har samme kjerneverdier knyttet til pedagogisk relasjonskompetanse - varme, se barnet og inkluderende.

I Flaktveit barnehage har vi icdp (International child development programme) som metode for å bygge trygge og positive relasjoner mellom barn – voksen, barn – barn og voksen – voksen.

Icdp handler om å fremme barns psykososiale helse og utvikling. Målsettingen med programmet er å understøtte omsorgskompetanse hos omsorgsgivere; foreldre eller andre som har omsorg for barn som sin profesjon.

Overordnet har icdp tre hovedmål:

- 1) Fremme en positiv oppfatning av og holdning til barnet.
- 2) Påvirke omsorgsgivers forståelse av hvor viktig samhandlingen mellom barn og omsorgsgiver er for barnets utvikling
- 3) Fremme omsorgsgivers oppfatning av seg selv som kompetent og mestrende.
(Buf.dir. Håndbok for icdp veiledere, 2016)

Programmet bygger på åtte tema for bedre samspill:

Tema 1 - Vis positive følelser – vis at du er glad i barnet ditt

Dette betyr bl.a.:

Positiv berøring

Omfavne, klemme

Smile og le sammen

Si at du er glad i barnet når det er naturlig

Tema 2 – Se og følg barnets initiativ

Dette betyr bl.a.;

Svare på henvendelser fra barnet

Følge barnets aktivitet og handlinger

Tolke barnets kroppsspråk

Tilpasse dine handlinger til barnets tilstand

Vise interesse for hva barnet gjør

Tema 3 – Ta del i barnets følelser

Dette betyr bl.a.:

Nærkontakt.

Øye- kontakt

Imitasjon og utveksling av positive bevegelser

Samtale med gjensidig utveksling av tanker, ord og følelser

Tema 4 – Gi ros og anerkjennelse

Dette betyr bl.a.:

«Se barnet» - Øyekontakt,

Med smil og hilsen

Positiv berøring som svar

Verbal bekreftelse – «Det er bra, fint»

«Det er bra, for når du gjør slik, da»

Tema 5 – Felles oppmerksomhet – felles opplevelse

Dette betyr bl.a.:

Fokusering og felles oppmerksomhet ved å følge med på hva barnet er opptatt av, hva det ser på og er interessert i.

Ved å påkalle oppmerksomhet ved å si «se her»

Tema 6 – Gi mening til opplevelser

Dette betyr bl.a.:

Samtale med barnet om det dere opplever sammen

Gi navn og beskrive hva dere ser

Vise hvordan ting fungerer

Vise engasjement og entusiasme for det dere opplever sammen

Tema 7 – Lag sammenhenger

Dette betyr bl.a.:

Gi forklaringer, fortelle og finne årsak til hvorfor noe skjer

Sammenligne likheter og forskjeller i forhold til en annen opplevelse

Finne sammenhenger i fortid og fremtid

Tema 8 – Hjelp til selvhjelp - planlegge, støtte, legge til rette, sette positive grenser

Dette betyr bl.a.:

Hjelpe til å planlegge steg for steg

Regulere ved å legge forholdene til rette, f.eks. rydde vekk gjenstander en er redd for når barna er helt små

Lede barnets aktivitet ved å foreslå, peke og si hva som kan gjøres

Sette klare grenser på en positiv måte – forklare hva som er tillatt og hva som ikke er tillatt. Gi tilbud om noe annet.

Viktige begreper innenfor icdp er evne til mentalisering og sensitivitet.

Personalets sensitive tilnærming til det enkelte barn vil gjøre at vi bedre er i stand til å møte barnet på barnets egne premisser, og ut fra barnets behov i den enkelte situasjon.

Vår evne til mentalisering gir oss evne til å forstå intensjoner, følelser, tanker, behov bak egne reaksjoner og andres handlinger. «**mentalisering handler både om den andre og oss selv; vise empati med seg selv, så vel som den andre**» (Allan og Fonagy, 2006)

For å nå målet må personalet:

- Hver dag bidra til å dekke det enkelte barns behov for å bygge positive relasjoner til andre.
- Hver dag se til at alle barn opplever seg inkludert i fellesskapet og at ingen stenges ute fra fellesskapet.
- Være bevisst på sammenhengen mellom holdning og handling
- Ha et sterkt faglig engasjement i sin relasjon til alle barn
- Bistå foreldre i å trykke deres samspill med egne barn.

Grønne tanker – glade barn

Tankene som svirrer rundt i et barnesinn, er avgjørende for barnets følelser, handlinger og utvikling. Det man lærer om følelser og tanker som liten, kan brukes i mange situasjoner og relasjoner underveis i livet.

Barn kan øve seg på å gi seg selv og andre oppmuntring, trøst og støtte. De kan lære å tenke om seg selv og andre med vennlighet og respekt.

Men: **barn trenger hjelp av voksne for å utvikle sin bevissthet rundt tanker og følelser**, og hjelp til, litt etter litt, å klare seg godt selv. Trivsel, læring og helse påvirkes av det man opplever, og hvordan man forholder seg til det som skjer.

Å utvikle god omsorg for seg selv og for andre, gjør gode dager mer gøy og vanskelige dager litt lettere å håndtere.

Samtalene et barn har med seg selv og de rundt dem, kan stimuleres og adresseres direkte. Samtalene kan fremme trygghet, glede og tilhørighet. Å snakke pent til seg selv er en del av det å utøve god egenomsorg.

Barn kan øve på å bli en god venn for seg selv, en venn som støtter og trøster når livet er vanskelig, og fryder seg når mye går bra.

Altså å **øve barn i å tenke grønne tanker om seg selv**. For om en tenker godt om seg selv, er det lettere å kunne vise omsorg for andre – være en god venn.

Bamsene er tenkebamser – et konkret som skal stimulere barna til en forståelse av at tanker er noe man kan forholde seg til, man kan lage flere tanker, man kan velge blant tankene, og man kan gi en tanke mer eller mindre makt.

Tenkebamsene kan hjelpe barna til å snakke om vanskelige eller rare tanker som hører sammen med sinne, redsel, skyld og skam.

- Rød bamse – røde tanker – tanker som skaper vansker, ikke hjelpsomme tanker
- Grønn bamse – grønne tanker – tanker som skaper glede, trivsel og trygghet, tanker som er hjelpsomme.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig og selvstendig deltagelse i demokratiske fellesskap.

Barnet skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med andres og egne følelser. Barnehagen skal bygge sin virksomhet på prinsippet om likestilling og ikke diskriminering og bidra til at barna møter og skaper et likestilt samfunn.

Leken skal være en arena for barnas utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

For å nå målet må personalet:

- Legge merke til, anerkjenne og følge opp barnas perspektiver og handlinger.
- Tilrettelegge for meningsfulle opplevelser og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse.
- Gi alle barn mulighet til å kjenne på mestring
- Synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, utforskning og læring.
- Fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Rammeplan: «Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø»

Når barnet starter i barnehagen skal personalet orientere seg om, og bruke tid på, å bli kjent med barnet, både hva gjelder ferdigheter og interesser for å kunne bygge videre på det som barnet allerede har av erfaringer

I leken har personalet ansvar for å hjelpe barna til å få nye perspektiver ved å utvide leketema som barna er interessert i. Personalet må ha oppmerksomheten rettet mot det barna til enhver tid driver med, og være deltakende i det som foregår.

Det fysiske miljøet inne og ute, skal gi både de yngste og de eldste barna nye mestringsområder. Personalet skal sørge for progresjon gjennom bevisst bruk av materialer bøker, leker, verktøy og utstyr og gjøre disse tilgjengelig for barna. Dette bidrar til at barnas proksimale utviklingssone utfordres.

Blådalen, der vi skal oppholde oss dette barnehageåret, ligger i flotte natur-omgivelser, med mange muligheter for utfoldelse i naturen, både i og utenfor barnehagens område. Barna får utfolde seg ut fra både alder, modning og ferdigheter, og de kan lære med hele kroppen og alle sanser.

For å nå målet må personalet:

- Oppdage, følge opp, utvide barnas lek gjennom ulike leketema.
- Gi barna mulighet til gjentakelse og gjenkjennelse før nytt tema / innhold tilføres
- Endre på det fysiske miljøet slik at barna gjør nye erfaringer og blir kjent med nytt materiale.
- Bruke utearealet som ligger nært barnehagen til lek og læring.
- Se når barnet er klar for nye utfordringer og tilby dette.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Rammeplan: Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og andre barn»

I forkant av oppstart, inviteres nye foreldre og barn til barnehagen noen datoer i mai måned, der de får tilbringe litt tid på sin avdeling sammen med ansatte som skal ta imot dem når høsten begynner.

Personalet er bevisste på hvordan de tar imot nye barn og foreldre i deres første møte med barnehagen. Førsteintrykket har vesentlig betydning for det videre samarbeidet mellom barnehage og hjem, og det er viktig at foreldre umiddelbart opplever at deres barn blir godt ivaretatt i barnehagen. Hvis foreldrene blir trygge for at dette vil gå bra, så vil de overføre sin positivitet til barnet gjennom sin måte å snakke om barnehagen, og gjennom sitt kroppsspråk.

For å nå målet må personalet:

- Ta seg tid slik at barn og foreldre finner sin plass, og blir kjent i gruppen.
- Tilpasse oppstartsperioden ut fra barn og foreldres behov.
- Starte raskt opp med noe faste rutiner som gjentas hver dag
- Være bevisste på at alle barn er forskjellige og derfor må tilnærmes på ulik måte

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Rammeplan: «Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe»

Barnegruppene møtes på tvers av avdeling og alder gjennom hele året. Vi møtes både inne, ute og ved fellesarrangementer som nissefest, karneval o.l.

Dette bidrar til at barna blir trygge på barn og personale på alle avdelinger og sikrer at overgangen til ny avdeling blir lettere for barna.

Barnehagen tilbyr nye barn besøksdager i mai /juni måned. Under disse dagene får de minste barna som skal over til stor avdeling også litt leketid på sin nye storavdeling.

For å nå målet må personalet:

- I god tid før sommeren, ta aktivt kontakt med foreldre, presentere seg og ønske velkommen til ny avdeling.
- La foreldre og barn sammen komme innom ny avdeling på besøk før sommeren.
- La barnet komme ofte på besøk på ny avdeling sammen med en trygg voksen.
- Ta en felles foreldresamtale, der pedagogisk leder for både ny og gammel avdeling deltar.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Rammeplan: «Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen, deres overgang til og oppstart i skolen»

SFK: «Barnehagen er en del av barns helhetlige læringsløp. Når barna begynner på skole /SFO skal de oppleve at det de har av erfaringer, kunnskap og ferdigheter har en verdi».

De fleste barna som går i Flaktveit barnehage begynner på nærskolen sin, enten på Flaktveit skole eller Li skole.

Barnehagen har et fint samarbeid med skolene, der vi møtes flere ganger gjennom året og lager et felles årshjul som viser hvilke møtepunkt barnehage og skole har gjennom året. I halvåret før skolestart, arrangeres det flere møter for barna mellom barnehage og skole/sfo.

For å nå målet må personalet:

- Ha god kjennskap til det enkelte barnet og dets behov knyttet til skolestart
- Ha et tett samarbeid med foreldre
- Ha et tett samarbeid med skolen, der skolen får informasjon, og får treffe barnet i barnehagen i forkant av skolestart, dersom foreldre samtykker til dette.
- La de eldste barna jevnlig ha et eget opplegg gjennom det siste barnehageåret.

VI. Foreldremedvirkning

Rammeplan: «Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling»

Personale og foreldre møtes daglig om morgenen og ettermiddagen.

Alle barn og foreldre tas imot når de kommer og vi formidler noe positivt om det enkelte barn når de går hjem.

Foreldres innspill, kritikk eller ros skal alltid tas på største alvor, og vi må alltid tenke over at en sak alltid har to perspektiver. Det er barnehagens personale som har ansvar for å ha en god relasjon til barnas foreldre.

Vi skal tilby samtaler til foreldre der vi kan snakke om det enkelte barn.

Barnehagen har et samarbeidsutvalg der det også sitter representanter for foreldre, og et FAU bestående av bare foreldre.

Ulike samarbeidsarenaer med foreldre:

Foreldresamtaler; ved oppstart, gjennom året, og ellers ved behov

Foreldremøter

Su møter(Samarbeidsutvalg)

Fau møter (foreldrenes arbeidsutvalg)

Samarbeidsmøter med eksterne instanser

Brukerundersøkelser

Foreldreveiledningsgrupper for foreldre (ICDP)

Påskefrokost/ vårfrokost

Sommerfest

For å nå målet må personalet:

- Ha høy bevissthet om sin rolle i hvordan man møter alle foreldre på en god måte
- Være opptatt av foreldrenes perspektiver
- Vise at vi ønsker foreldrenes innspill og medvirkning i barnehagen
- Lytte til det foreldre formidler, og være imøtekommende
- Ha oppe ulike tema eller fokusområder i foreldresamtalene for å få foreldrenes perspektiver på det vi gjør i barnehagen.

VII. Bærekraftig utvikling

**Rammeplan: «Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.....»
Barnehagen skal legge grunnlaget for barnas evne til å handle kritisk, handle etisk og vise solidaritet».**

Personalet skal ha fokus på at alle barn klarer å stå trygt i egne valg, og leve et bærekraftig liv.

For å nå målet må personalet:

- Støtte barna i å kunne gjøre selvstendige valg
- Gi barna erfaringer med å gi omsorg for seg selv og andre, og å ta vare på omgivelsene og naturen.
- Lære barna å tenke kritisk, ved å la de få være trygge på å kunne uttrykke ulike meninger, og selv komme med forslag til løsninger.

VIII. Skyfritt – plan for inkluderende oppvekstmiljø

SKYFRITT – Plan for inkluderende oppvekstmiljø for barn og unge i Bergen er Bergen kommunes plan for å styrke innsatsen for å forbygge, avdekke og håndtere mobbing i barnehage, skole og på fritidsfeltet. Planen tydeliggjør barnehagens ansvar for å skape et godt barnehagemiljø, ved å blant annet følge med på hvordan hvert enkelt barn har det, ved å handle ved uønskede hendelser og ved å legge til rette for et inkluderende fellesskap i et godt psykososialt miljø for alle barna.

Ved å være aktivt til stede og lydhør overfor barnets ytringer, samt ved å legge til rette for samtaler med barnet om barnehagehverdagen, dannes gode grunnlag for at barnets selv skal få påvirke barnehagens innhold og praksis. Barnehagen vil ivareta barnets rett til medvirkning ved å la barnestemmen komme til i barnehagens møtefora – også på systemnivå.

Foreldrene er barnehagens viktigste samarbeidspart i arbeidet med et inkluderende felleskap. Det er barnehagepersonalet som er den profesjonelle parten i dette samarbeidet. Barnehagen har derfor ansvar for at det foreligger strategier og rutiner for å engasjere og involvere alle foreldre i arbeidet med det psykososiale miljøet i barnehagen. At arbeid med det psykososiale miljøet er årlig tema i foreldresamtaler, på foreldremøter og i SU ved oppstart av hvert barnehageår, vil bidra til inkludering og deltakelse for foreldre.

Rammeplan: «Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing»

I dokumentet «Skyfritt» er ICDP (som tidligere nevnt), nevnt som den metoden alle barnehager skal ta i bruk i sitt relasjonsarbeid for å øke kompetansen hos sine ansatte.

Alle pedagogiske ledere og styrer i Flaktveit barnehage er pr i dag sertifiserte veiledere i icdp, og vi tilbyr både personale og foreldresamlinger der målet er å styrke omsorgsgivers relasjon med barn.

Det er også helt nødvendig at personalet er bevisste hvordan deres kropps-språk og ansiktsuttrykk og direkte handling kan bli tolket av barna, slik at de opptrer som autentiske voksne i sin relasjon til alle barn i barnehagen. Dersom en ansatt krenker et barn, utløser det umiddelbart aktivitetsplikt. Alle ansatte i barnehagen har plikt til å gi beskjed dersom de ser voksne krenke barn.

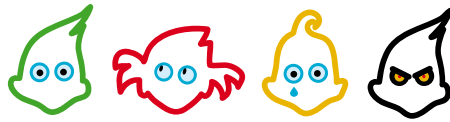
For å nå målet må personalet:

- Være tett på sin gruppe barn gjennom hele dagen, både ute og inne.
- Arbeide med konfliktløsning sammen med barna.
- Trygge barna på å kunne si ifra om de opplever at de stenges ute eller mobbes av andre, og handle ut fra det de ser og hører.
- Observere og få på plass en handlingsplan når det meldes om bekymring rundt barns trivsel og trygghet i barnehagen
- Arbeide systematisk med sosial kompetanse for slik å kunne være støttende for barna og gi dem gode strategier i samhandling med andre.
- Ha samlinger der vi samtaler om følelser.
- Arbeide målrettet med icdp – 15 min på alle avdelingsmøter
- Ta opp tema på foreldremøter, su- møter og i foreldresamtaler

Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

**Flaktveit barnehage
(Flaktveitsvingane 19)
(5135 FLAKTVEIT)**

Blådalen 35

5106 ERVIK

Tlf 92 43 77 45

E-post: Flaktveit.barnehage@bergen.kommune.no

<https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/flaktveit-barnehage>

DIREKTE TELEFONNUMMER TIL AVDELINGENE

FURHØYEN: 40 81 24 12

ØRNETUA: 40 81 24 11

SMÅFURENA: 40 81 24 10

LAMMEKRÅNA: 40 81 24 09

**BERGEN
KOMMUNE**

Årets gang i Flaktveit barnehage:

August Icdp tema 1	Tirsdag 27.8. kl. 18-19	Oppstart nytt barnehageår Oppstartsamtaler Infomøte for alle foreldre
September Icdp tema 2	Mandag 09.09. Uke 38 Tirsdag 17.9. kl. 15-16.30	Planleggingsdag. Bhg stengt Brannvernuke Besøk for foreldre og barn i Blådalen
Oktober Icdp tema 3	Mandag 7.10 Uke 41	Planleggingsdag. Bhg stengt Skolens høstferie
November Icdp tema 4	Fredag 01.11.	Planleggingsdag. Bhg stengt
Desember Icdp tema 5	Fredag 13.12 Torsdag 19.12.	Luciafeiring Nissefest
Januar Icdp tema 6	Fredag 31.01.	Planleggingsdag. Bhg stengt
Februar Icdp tema 7	Torsdag 6.2. Torsdag 20.02. Uke 9	Samefolkets dag Karneval Skolens vinterferie
Mars Icdp tema 8a	Uke 11	Foreldresamtale skolestartere Brannvernuke
April Icdp tema 8b	Torsdag 10.04 Uke 16 21.04.	Påskefrokost Påskeuke 2.påskedag. Bhg stengt
Mai Icdp tema 8c	Torsdag 01.05 Torsdag 29.05. Fredag 30.5.	Barnehagen stengt Kristihimmelfartsdag. Bhg stengt. Planl.dag. Bhg stengt
Juni Icdp tema 8d	Mandag 09.06 Datoer settes senere	2.pinsedag. Bhg stengt Sommerfest Foreldremøte, nye barn høst 25
Juli	Uke 28, 29, 30	Feriestengt

